

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи
доц. Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

“ 29 ” 08

2025 р.

**ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
ПЕРША ДОЛІКАРСЬКА ДОПОМОГА
З ОЗНАЙОМЧОЮ МЕДИЧНОЮ ПРАКТИКОЮ**

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	226 Фармація, промислова фармація
Освітній ступінь	Магістр
Курс навчання	II
Форма здобуття освіти	Денна
Кафедра	Догляду за хворими та вищої медсестринської освіти

Схвалено на засіданні кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти
“ 26 ” 08 2025 року (протокол № 1)

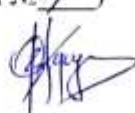
Завідувач кафедри

Ігор ПЛЕШ

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін фармацевтичного профілю
“ 27 ” 08 2025 року (протокол № 1)

Голова предметно-методичної комісії

Олег ГЕРУШ

2025 рік

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	догляду за хворими та вищої медсестринської освіти
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Плеш Ігор Антонович, завідувач кафедри, доктор медичних наук, професор pian@meta.ua Борейко Лілія Дмитрівна, кандидат медичних наук, доцент borejko.liliya@bsmu.edu.ua Хомко Олег Йосипович, кандидат медичних наук, доцент homko.oleg@bsmu.edu.ua Юрків Оксана Іванівна, кандидат медичних наук, доцент yurkiv.oksana@bsmu.edu.ua Перижняк Алла Іванівна, кандидат медичних наук, асистент peryzhniak.alla@gmail.com
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/doglyadu-za-hvorimi-ta-vishhoyi-medsestrinskoyi-osviti/
Веб-сайт кафедри	http://doglad.bsmu.edu.ua/
E-mail	vmo@bsmu.edu.ua
Адреса	м.Чернівці, вул. Руська, 87
Контактний телефон	+38 (0372) 58-55-57

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Форма навчання	денна
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	10
Практичні заняття	40
Самостійна робота	40
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Дисципліна «Перша долікарська допомога з ознайомчою медичною практикою» є складовою частиною професійної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація». Вона забезпечує формування у студентів базових знань, умінь і практичних навичок надання невідкладної долікарської допомоги при гострих патологічних станах, травмах, нещасних випадках, а також у надзвичайних ситуаціях.

Дисципліна поєднує теоретичну підготовку з практичними відпрацюваннями на фантомах і манекенах, а також з елементами ознайомчої медичної практики у лікувально-профілактичних закладах.

Здобуті компетентності сприяють формуванню готовності майбутніх фармацевтів швидко та правильно зорієнтуватися в екстрених обставинах, уникнути фатальних помилок, здійснити першочергові дії, що можуть врятувати життя постраждалого або забезпечити належну підготовку до подальшого лікування в стаціонарі.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу – <https://cutt.ly/ArUqCMFh>;
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу – <https://cutt.ly/yrUqVPvn>;
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять – <https://cutt.ly/jrUqBS36>;
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти – <https://cutt.ly/3rUqMAbV>;
- Кодекс академічної доброчесності – <https://cutt.ly/FrUq1ljK>;
- Положення про запобігання академічному плагіату – <https://cutt.ly/MrUq6QAf>;
- Положення про порядок та умови обрання здобувачами освіти вибіркового дисциплін – <https://cutt.ly/srUwo6Ci>;
- Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти – <https://cutt.ly/SrUwp1ie>;
- Правила поведінки здобувачів освіти – <https://cutt.ly/ErUq72rZ>;
- Правила внутрішнього трудового розпорядку – <https://cutt.ly/UrUwiACe>.

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету та правил поведінки здобувачів освіти, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та співробітниками кафедр, закладів охорони здоров'я тощо;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролю) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Анатомія та фізіологія людини	Екстремальна медицина
Патологічна фізіологія	Домедична допомога в екстремальних ситуаціях
Мікробіологія з основами імунології	Основи організації медичного забезпечення населення і військ
Гігієна у фармації та екологія	
Органічна хімія	
Безпека життєдіяльності; основи біоетики та біобезпеки	
Етика та деонтологія у фармації	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

навчальної дисципліни «Перша долікарська допомога з ознайомчою медичною практикою» є формування у здобувачів вищої освіти компетентностей, необхідних для своєчасного розпізнавання невідкладних станів та надання постраждалим ефективної, безпечної, обґрунтованої першої долікарської допомоги постраждалим на місці події, а також ознайомлення з основами організації медичної допомоги і догляду за пацієнтами.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Перша долікарська допомога з ознайомчою медичною практикою» є:

- формування у здобувачів освіти здатності правильно оцінювати стан постраждалого, розпізнавати загрози для життя симптоми та обирати адекватну тактику дій при наданні долікарської допомоги до прибуття медичних працівників;
- оволодіння знаннями, уміннями та навичками з основ серцево-легеневої реанімації, користування автоматичним зовнішнім дефібрилятором, зупинки кровотеч, забезпечення прохідності дихальних шляхів, накладання пов'язок і тимчасової іммобілізації постраждалих із травмами;
- набуття практичних навичок надання допомоги при невідкладних станах;
- формування навичок забезпечення безпечних умов для себе й інших, дотримання правил інфекційної безпеки та особистого захисту;
- формування професійної відповідальності, навичок психоемоційної підтримки постраждалих і дотримання етичних норм поведінки фармацевта в екстрених ситуаціях;
- розвиток умінь діяти в команді, взаємодіяти з працівниками ЕМД, поліції, рятувальниками під час надзвичайних подій
- набуття досвіду практичного спостереження та взаємодії з медичним персоналом.

Практичні аспекти дисципліни охоплюють надання домедичної допомоги при:

- ранах, кровотечах, травмах м'яких тканин;
- опіках, відмороженнях, перегріванні та переохолодженні організму;
- утопленні, ураженні електричним струмом;

- вивихах, переломах і необхідності тимчасової іммобілізації;
- черепно-мозковій травмі, закритих травмах грудної клітки та живота (без втручань, із забезпеченням спокою постраждалого);
- шоку, колапсу, втраті свідомості, судомах;
- гострих отруєннях побутовими, харчовими, медикаментозними чи хімічними речовинами;
- укусах тварин, ураженнях комахами;
- невідкладних терапевтичних станах (гіпоглікемія, напад стенокардії, бронхоспазм, епілептичний напад);
- раптовому початку пологів у громадському місці чи аптеці до прибуття медичної допомоги: виклик ЕМД, забезпечення безпеки, чистоти, приватності, підтримка жінки без виконання медичних маніпуляцій;
- наданні допомоги при панічних атаках, стресових реакціях.

Підготовка фахівців, які мають володіти знаннями з першої долікарської допомоги, передбачає не лише теоретичну, а й практичну підготовку, оволодіння широким спектром навичок і вмінь, необхідних для надання допомоги постраждалим.

Систематичне відпрацювання технік догляду за хворими, виконання лікувальних процедур і відпрацювання алгоритмів дій у невідкладних станах забезпечує ефективне формування професійної готовності до дій у критичних ситуаціях.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ ДИСЦИПЛІНА

7.1. Інтегральна – здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній та/або дослідницько-інноваційній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціальноекономічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії.

7.2. Загальні компетентності

ЗК 02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК 05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 06. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 07. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Навчальна дисципліна забезпечує формування таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 12. Надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у екстремальних ситуаціях.

Цілі сталого розвитку, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя.

ЦСР 3 охоплює завдання покращення стану здоров'я населення, що віддзеркалює благополуччя суспільства. Цілі сталого розвитку покликані зменшити смертність, зупинити епідемії, забезпечити загальний доступ до послуг з охорони здоров'я, а також доступ до основних лікарських засобів і вакцин для всіх.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- основні положення сучасних стандартів надання першої (домедичної) допомоги відповідно до наказів МОЗ України та міжнародних протоколів;
- алгоритм дій: оцінка безпеки місця події, свідомості, дихання, кровообігу, стану постраждалого);
- правила виклику екстреної медичної допомоги (номер 112 / 103, алгоритм спілкування з диспетчером);
- послідовність дій при втраті свідомості, непритомності, судомах, зупинці дихання і кровообігу;
- принципи проведення серцево-легеневої реанімації (СЛР) у дорослих, дітей і немовлят;
- алгоритм роботи з автоматичним зовнішнім дефібрилятором (AED);
- сучасні методи контролю кровотеч (прямий тиск, тампонада рани, турнікет, гемостатичні засоби);
- основи контролю дихальних шляхів (позиція «відкритих дихальних шляхів», стабільне бокове положення, прийом Геймліха);
- основи комунікації та психоемоційної підтримки постраждалого;
- правила інфекційної безпеки, особистого захисту, використання рукавичок, маски, антисептика;
- етичні та правові аспекти надання домедичної допомоги.

- методику вимірювання температури тіла, артеріального тиску та підрахунку пульсу;
- техніку виконання внутрішньом'язових, внутрішньовенних та підшкірних ін'єкцій;
- основні види перев'язного матеріалу і види пов'язок;
- правила накладення і зняття м'яких бинтових пов'язок;
- класифікацію, клінічну картину ран м'яких тканин;
- першу долікарську допомогу потерпілим з пораненнями м'яких тканин;
- причини, класифікацію, клінічну картину кровотеч;
- першу долікарську допомогу потерпілим із крововтратою;
- визначення груп крові;
- ускладнення і наслідки кровотеч;
- класифікацію і клініку термічних опіків;
- визначення площі опіків;
- патогенез і клініку опікової хвороби;
- першу допомогу при термічних опіках;
- клініку і першу долікарську допомогу при хімічних опіках;
- клініку і першу долікарську допомогу при променевих опіках;
- класифікацію і клініку відморожень;
- першу долікарську допомогу при відмороженнях;
- клінічну картину загального охолодження;
- першу долікарську допомогу при охолодженні;
- клініку і першу долікарську допомогу при ураженні електричним струмом;
- клініку і першу долікарську допомогу при ураженні блискавкою;
- клініку і першу долікарську допомогу при сонячному і тепловому ударі;
- класифікацію пошкоджень грудної клітки;
- струс грудної клітки: клінічну картину, першу долікарську допомогу;
- зтискання грудної клітки: клінічну картину, першу долікарську допомогу;
- переломи ребер і грудини: клінічну картину, першу долікарську допомогу;
- клінічні ознаки і першу долікарську допомогу при пневмотораксі;
- гемоторакс: клінічну картину, першу долікарську допомогу;
- класифікацію шоку;
- гіповолемічний шок: причини, клінічну картину і першу долікарську допомогу;
- анафілактичний, кардіогенний та інфекційно-токсичний шок: причини, клінічну картину і першу долікарську допомогу;
- клінічну картину і першу долікарську допомогу при утопленні;
- клінічну картину і першу долікарську допомогу при стенокардії;
- клінічну картину і першу долікарську допомогу при інфаркті міокарда;
- клінічну картину і першу долікарську допомогу при гіпертонічному кризі;
- клінічну картину і першу долікарську допомогу при бронхіальній астмі;
- клінічну картину і першу долікарську допомогу при епілепсії;
- клінічну картину і першу долікарську допомогу при цукровому діабеті;
- діабетичну і гіпоглікемічну коми: причини, клінічну картину і першу долікарську допомогу;
- фізіологію і періоди пологів, ознаки пологів, що раптово почалися;
- першу долікарську допомогу при пологах, догляд за матір'ю та дитиною після пологів;
- загальну характеристику і принципи надання першої долікарської допомоги при отруєннях;
- отруєння лікарськими препаратами: барбітуратами, психотропними засобами, наркотиками, нейролептиками, транквілізаторами, антидепресантами, психостимуляторами, аналептиками, М-холінолітиками, гангліоблокаторами;
- отруєння алкоголем: клінічну картину і першу долікарську допомогу;
- отруєння неорганічними кислотами: клінічну картину і першу долікарську допомогу;
- отруєння їдкими основами: клінічну картину і першу долікарську допомогу;
- отруєння кров'яними отрутами: клінічну картину і першу долікарську допомогу;
- отруєння оксидом вуглецю: клінічну картину і першу долікарську допомогу;
- отруєння гемолітичними отрутами: клінічну картину і першу долікарську допомогу;
- отруєння сполуками важких металів і миш'яку: клінічну картину і першу долікарську допомогу;
- отруєння рослинними отрутами: клінічну картину і першу долікарську допомогу;
- харчові отруєння: клінічну картину і першу долікарську допомогу;
- гострі отруєння, викликані укусами тварин: клінічну картину і першу долікарську допомогу.

Уміти:

- оцінювати безпеку місця події та стан постраждалого;
- викликати екстрену допомогу, чітко передаючи інформацію про подію, місце та стан потерпілого;

- забезпечувати психологічну підтримку постраждалого;
- вимірювати артеріальний тиск;
- пальпувати пульс та визначати властивості пульсу;
- вимірювати температуру тіла;
- підраховувати частоту дихання;
- забезпечувати прохідність дихальних шляхів (прийоми відкидання голови, підняття підборіддя, висунення нижньої щелепи, видалення сторонніх тіл, прийом Геймліха);
- проводити серцево-легеневу реанімацію за сучасними протоколами;
- застосовувати автоматичний зовнішній дефібрилятор (AED) на манекені;
- зупиняти кровотечу (прямий тиск, джгут, тампонада, гемостатичні засоби, імпровізовані засоби);
- накладати пов'язки та іммобілізуючі шини, фіксувати кінцівки при переломах;
- забезпечувати стабільне бокове положення у непритомного з наявним диханням;
- проводити підтримку при шоку (гіповолемічному, анафілактичному, травматичному);
- проводити охолодження при гіпертермії або зігрівання при переохолодженні;
- виконувати базові навички допомоги при травмах (забої, опіки, рани, переломи, вивихи);
- виявляти ознаки інсульту, інфаркту, гіпоглікемії, забезпечувати долікарську допомогу;
- застосовувати сучасні засоби долікарської допомоги (турнікет, ізотермічну ковдру, термопокривало, гемостатичні серветки);
- виконувати підшкірні, внутрішньошкірні та внутрішньом'язові ін'єкції.

Демонструвати:

- дотримання етичних, правових і деонтологічних норм під час надання допомоги;
- спроможність швидко приймати рішення в умовах обмеженого часу та ресурсів;
- уміння діяти в команді та ефективно комунікувати з постраждалим і службами екстреної допомоги;
- володіння сучасними алгоритмами надання першої допомоги (CABCDE, BLS);
- виконання серцево-легеневої реанімації з використанням AED на манекені;
- правильне накладання турнікета, пов'язки, шини, тампонади рани;
- практичні навички забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції;
- навички догляду за хворими з гарячкою;
- методику проведення антропометричних вимірювань і визначення типу конституції хворого;
- надання першої допомоги при порушеннях серцево-судинної та дихальної систем;
- техніку накладання бинтових і гіпсових пов'язок;
- надання першої долікарської допомоги при:
 - переломах (закритих і відкритих);
 - вивихах, травматичному шоці;
 - синдромі тривалого здавлення;
 - опіках, обмороженнях;
 - ураженні електричним струмом, блискавкою;
 - черепно-мозковій травмі, пневмотораксі;
 - анафілактичному шоці;
 - кровотечах різної локалізації;
 - «гострому животі»;
 - нирковій коліці;
 - переломах хребта й таза;
 - сторонніх тілах у вусі, носі, гортані, горлі, дихальних шляхах.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна структурована на три змістові модулі.

8.1. Конкретні цілі вивчення кожного змістового модуля.

8.2. Тематична структура кожного змістового модуля

Модуль I. Перша долікарська допомога з ознайомчою медичною практикою.

Конкретні цілі:

- Оволодіти навичками проведення розпитування хворого (анамнез) та збору інформації про скарги, обставини травми або захворювання.
- Вміти визначати основні показники діяльності серцево-судинної та дихальної систем: пульс, артеріальний тиск, частоту і глибину дихання.
- Вміти робити попередню оцінку температурного гомеостазу за результатами вимірювання температури тіла.
- Вміти визначати види кровотеч та оцінювати об'єм крововтрати.
- Оволодіти технікою виконання ін'єкцій (внутрішньом'язових, підшкірних, внутрішньовенних – базовий рівень).
- Вміти виконувати остаточну зупинку кровотечі: пальцеве притискання, джгут, тампонування рани, сучасні гемостатичні засоби.
- Володіти основними прийомами реанімаційних заходів: штучна вентиляція легень, непрямий масаж серця, відновлення прохідності дихальних шляхів (техніка Сафара).
- Оволодіти технікою накладання різних видів пов'язок: бинтові, пластирні, клеолові, гемостатичні.
- Вміти виконувати транспортну іммобілізацію: шини Крамера, Дітеріхса, Белера та інші способи фіксації при травмах кінцівок та тулуба.
- Оволодіти навичками ідентифікації ушкоджень м'яких тканин, кісток, черепа, грудної клітки.
- Вміти визначати характер термічних травм, опіків та їх ступінь тяжкості.
- Вміти оцінювати стан при укусах тварин, комах, змій та при отруєннях.
- Вміти надавати першу долікарську допомогу при кусаних, вогнепальних, комбінованих та сполучених пораненнях.
- Оволодіти методами надання ПДД при травмах механічного, термічного, хімічного та променевого походження.
- Вміти організовувати заходи при опіках, травмах голови, грудної клітки та кінцівок.
- Оволодіти сучасними способами тимчасової та остаточної зупинки кровотеч (турнікети, гемостатичні пов'язки, тампони, антисептики нового покоління).
- Вміти оцінювати симптоми гострої анемії та наслідки значної крововтрати.
- Вміти проводити профілактику специфічних хірургічних інфекцій: правець, газова гангрена, сказ.
- Оволодіти основами асептики та антисептики при наданні ПДД.
- Вміти профілактувати травматичний та опіковий шок.
- Вміти контролювати стан потерпілого під час транспортування та після надання першої допомоги.
- Оволодіти базовими принципами етики та деонтології при наданні невідкладної допомоги.
- Виховувати відповідальність і обережність під час роботи з травмованими та хворими людьми.
- Відпрацювання навичок накладання пов'язок, шин, транспортної іммобілізації.
- Відпрацювання техніки ПДД при кровотечах, переломах, вивихах, опіках та черепно-мозкових травмах.
- Відпрацювання методів відновлення життєво важливих функцій (серцево-легенева реанімація).
- Організація практичних вправ на симуляційних тренажерах та манекенах.

Тема 1. Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими. Поняття про гіпургію.

Принципи медичної етики і деонтології під час надання долікарської допомоги.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про основні принципи надання медичної допомоги хворим;
- про основи організації долікарської допомоги в Україні;
- принципи медичної етики і деонтології під час надання долікарської допомоги;
- про поняття нещасного випадку, ознаки життя і смерті, причини й характер ушкоджень;
- про основні правила транспортування постраждалих.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- визначення понять «нещасний випадок», «гіпургія»;
- завдання і принципи організації ПДД;
- обов'язки медичних працівників щодо надання невідкладної допомоги, їх права та відповідальність;
- структуру та функції служби швидкої медичної допомоги в Україні;
- роль медичних закладів (у тому числі аптеки) у системі невідкладної допомоги;
- етичні та деонтологічні аспекти надання ПДД;
- основні ознаки життя і смерті;
- види транспортування залежно від характеру ушкодження;

- принципи черговості транспортування при масових ураженнях.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- визначати ознаки життя та клінічної смерті;
- створювати раціональне положення для транспортування потерпілого залежно від характеру травми;
- користуватися санітарною лямкою, носилками різних типів;
- організовувати транспортування пацієнта у безпечних умовах;
- здійснювати догляд за хворими, які перебувають у непритомному стані (закутування, зігрівання, забезпечення прохідності дихальних шляхів).

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- оцінювати загальний стан пацієнта;
- визначати потребу в екстреній допомозі та виклику медичної служби;
- правильно виконати транспортну іммобілізацію при різних видах травм;
- забезпечити комфорт та безпеку пацієнта під час транспортування.

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- порівняння традиційних і сучасних підходів до транспортування постраждалих;
- оцінка дотримання етичних і деонтологічних принципів при наданні допомоги.

Тема 2. Асептика, антисептика. Принципи асептики та антисептики при наданні першої долікарської допомоги

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про значення дотримання правил асептики та антисептики під час надання першої долікарської допомоги.
- про шляхи передачі інфекційних агентів та можливі наслідки недотримання санітарно-гігієнічних норм.
- про особливості створення умов чистоти та стерильності поза медичним закладом.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- визначення понять асептика та антисептика, їхні цілі та принципи.
- основні джерела мікробного забруднення під час надання першої допомоги.
- види антисептики: механічна, фізична, хімічна, біологічна.
- правила обробки рук, шкіри потерпілого, інструментів і перев'язувального матеріалу у позалікарняних умовах.
- особливості дотримання інфекційної безпеки при контакті з кров'ю, біологічними рідинами.
- основи використання одноразових і багаторазових засобів захисту (рукавички, маска, антисептик, перев'язувальні матеріали).
- основні положення біоетики та біобезпеки при наданні невідкладної допомоги.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- правильне миття та антисептичну обробку рук перед і після контакту з потерпілим.
- надягання та зняття рукавичок, маски, халата без порушення чистоти.
- підготовку робочого місця для надання допомоги з урахуванням асептичних вимог.
- застосування антисептичних засобів для обробки шкіри потерпілого перед маніпуляцією.
- обробку невеликих ран, саден, порізів, носових кровотеч із дотриманням правил асептики.
- використання підручних (імпровізованих) засобів для забезпечення антисептики у польових умовах.
- безпечну утилізацію використаних матеріалів (рукавичок, серветок, тампонів, перев'язок).

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- визначати потенційні ризики інфікування при наданні першої допомоги.
- дотримуватися алгоритму антисептичної обробки рук (гігієнічне миття, антисептик, висушування).
- обирати відповідні антисептичні засоби залежно від виду ушкодження.
- проводити первинну обробку рани та зупинку кровотечі із дотриманням правил інфекційної безпеки.
- надати допомогу постраждалому без ризику зараження для себе чи інших осіб.

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- аналіз сучасних даних щодо ефективності різних антисептичних засобів (етанол, хлоргексидин, повідон-йод тощо).
- оцінка дотримання правил асептики у позалікарняних умовах (на прикладі відео, клінічних кейсів або тренінгових ситуацій).
- вивчення впливу правильного застосування асептичних методів на зниження ризику інфекційних ускладнень.
- аналіз типових помилок при порушенні асептики під час надання першої допомоги.

Тема 3. Десмургія. Види пов'язок. Правила і техніка накладання пов'язок.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha=I$): про особливості роботи та обладнання травмпункту, засвоїти основи десмургії, знати перев'язувальний матеріал, інструментарій для надання невідкладної допомоги постраждалому.

Студент повинен знати ($\alpha=II$): Визначення поняття десмургії, пов'язки, перев'язки. Матеріали, що застосовуються для накладання пов'язок, методи їх накладання. Способи знезараження та використання підручного матеріалу для перев'язки. Застосування перев'язувального пакету індивідуального (ППП), трубчастого еластичного бинта, лейкопластиру. Вибір пов'язки залежно від місця ушкодження та функціонального її призначення.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha=III$):

- по згортанню бинта;
- по виконанню перев'язки з накладанням одного з різновидів м'якої пов'язки: циркулярної; повзучої; спіральовидної; восьмиподібної; колосовидної, "Чепець", Шапочки Гіппократа, "Дезо", "Вельпо", пращевидної пов'язки, на один палець, стопу, та кисть.

Студент повинен вміти ($\alpha=III$): Накладати бинтові, косинкові, пращовидні, клейові, контурні пов'язки на різні частини тіла (голову, грудну клітку, живіт, кінцівки, суглоби, промежину), накладати трубчастий еластичний бинт, ППП, лейкопластир, оклюзійну пов'язку.

Провести аналіз досліджень ($\alpha=IV$): перев'язувального матеріалу та інструментарію для надання невідкладної допомоги постраждалому.

Тема 4. Десмургія. Пов'язки на окремі частини тіла: на голову, на грудну клітку, на живіт, на верхні і нижні кінцівки.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha=I$): про особливості роботи та обладнання травмпункту, засвоїти основи десмургії, знати перев'язувальний матеріал, інструментарій для надання невідкладної допомоги постраждалому.

Студент повинен знати ($\alpha=II$): Визначення поняття десмургії, пов'язки, перев'язки. Матеріали, що застосовуються для накладання пов'язок, методи їх накладання. Способи знезараження та використання підручного матеріалу для перев'язки. Застосування перев'язувального пакету індивідуального (ППП), трубчастого еластичного бинта, лейкопластиру. Вибір пов'язки залежно від місця ушкодження та функціонального її призначення.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha=III$):

- по згортанню бинта;
- по виконанню перев'язки з накладанням одного з різновидів м'якої пов'язки: циркулярної; повзучої; спіральовидної; восьмиподібної; колосовидної, "Чепець", Шапочки Гіппократа, "Дезо", "Вельпо", пращевидної пов'язки, пов'язки на один палець, стопу, та кисть.

Студент повинен вміти ($\alpha=III$): Накладати бинтові, косинкові, пращовидні, клейові, контурні пов'язки на різні частини тіла (голову, грудну клітку, живіт, кінцівки, суглоби, промежину), накладати трубчастий еластичний бинт, ППП, лейкопластир, оклюзійну пов'язку.

Провести аналіз досліджень ($\alpha=IV$): перев'язувального матеріалу та інструментарію для надання невідкладної допомоги постраждалому.

Тема 5. Визначення основних показників гемодинаміки та дихання. Надання першої долікарської допомоги при інфаркті міокарда, аритміях, гіпертонічному кризі, бронхіальній астмі і набряку легень.

- **Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha=I$):** про температурний гомеостаз людини; анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної та дихальної систем.

Студент повинен знати ($\alpha=II$):

- визначати основні показники діяльності серцево-судинної та дихальної систем (пульсу, артеріального тиску, дихання);
- шляхи введення лікарських препаратів;
- парентеральне введення ліків: внутрішньшкірне, підшкірне, внутрішньом'язеве введення ліків;
- надання ПДД при інфаркті міокарда;
- надання ПДД при аритміях;
- надання ПДД при гіпертонічному кризі;
- надання ПДД при бронхіальній астмі;
- надання ПДД при набряку легень.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha=III$):

- оволодіти методикою: "Дослідження пульсу";
- оволодіти методикою: "Вимірювання артеріального тиску";
- оволодіти методикою: "Вимірювання температури тіла";
- оволодіти методикою: "Підрахунок частоти дихання";
- надання ПДД при інфаркті міокарда, аритміях, гіпертонічному кризі, бронхіальній астмі і набряку легень.

Студент повинен вміти ($\alpha=III$):

- володіти навичками догляду за хворими із гарячкою;
- володіти навичками надання першої допомоги хворим із порушеннями з боку серцево-судинної та дихальної систем;
- робити висновок про стан фізіологічних функцій організму, його систем та органів;

- робити попередню оцінку стану температурного гомеостазу хворого за результатами термометрії та реєстрації температурних кривих;

Тема 6. Застосування основних видів лікарських засобів. Зовнішнє та внутрішнє застосування лікарських засобів. Парентеральне введення лікарських засобів. Внутрішньошкірні, підшкірні та внутрішньом'язеві ін'єкції.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha=I$): про застосування лікарських засобів; шляхи введення лікарських засобів, їх переваги та недоліки; форми лікарських засобів.

Студент повинен знати ($\alpha=II$):

- класифікацію медикаментозних засобів за шляхом введення в організм хворого;
- парентеральне введення ліків: переваги та недоліки;
- шприци: види, будову, особливості застосування;
- підготовку рук перед виконанням маніпуляцій;
- підготовку необхідного обладнання згідно алгоритму;
- набирання ліків з ампули;
- набирання ліків з флакона;
- розведення антибіотиків;
- внутрішньошкірні, внутрішньом'язові, підшкірні ін'єкції (місця виконання, техніку виконання, можливі ускладнення).

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha=III$):

- оволодіти методикою: "Гігієнічна обробка рук".
- оволодіти методикою: "Набирання ліків з ампули".
- оволодіти методикою: "Набирання ліків з флакона".
- оволодіти методикою: "Розведення антибіотиків".
- оволодіти методикою: "Внутрішньошкірна ін'єкція".
- оволодіти методикою: "Внутрішньом'язова ін'єкція".
- оволодіти методикою: "Підшкірна ін'єкція".

Студент повинен вміти ($\alpha=III$):

- здійснювати гігієнічну обробку рук;
- одягати рукавички;
- набирати ліки з ампули;
- набирати ліки з флакона;
- розводити антибіотики;
- виконувати внутрішньошкірні, внутрішньом'язові, підшкірні ін'єкції.

Тема 7. Термінальні стани. Ознаки та діагностика клінічної, біологічної та соціальної смерті. Принципи і алгоритм надання першої долікарської допомоги. Шок і шоківі стани.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про фізіологічні межі життя і смерті людини.
- про етапи вмирання (преагональний, агональний, клінічна смерть, біологічна смерть).
- про поняття соціальної смерті та її ознаки.
- про шок як крайній ступінь реакції організму на травму, крововтрату, біль, інфекцію.
- про принципи надання першої долікарської допомоги при термінальних станах.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- визначення понять термінальні стани, клінічна смерть, біологічна смерть, соціальна смерть.
- ознаки життя та критерії смерті.
- фази розвитку термінальних станів: преагонія, агонія, клінічна смерть, біологічна смерть.
- основні методи діагностики термінальних станів (оцінка свідомості, дихання, пульсу, реакції зіниць).
- етичні та деонтологічні аспекти при наданні допомоги потерпілим у термінальних станах.
- поняття про шок, основні види (травматичний, геморагічний, анафілактичний, кардіогенний тощо).
- алгоритм надання першої долікарської допомоги при шоківих станах.
- профілактику розвитку шоку на догоспітальному етапі.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- визначення ознак клінічної та біологічної смерті.
- відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів за допомогою потрійного прийому Сафара.
- первинна оцінка стану потерпілого за алгоритмом ABC (Airway, Breathing, Circulation).
- надання першої допомоги при непритомності, колапсі, шоківих станах.
- позиціонування пацієнта для профілактики асфіксії та підтримки кровообігу.
- тимчасова іммобілізація та припинення дії травмувального фактора при травматичному шоці.

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- розпізнавати ознаки термінальних станів та диференціювати клінічну і біологічну смерть.
- викликати екстрену медичну допомогу та діяти за алгоритмом ПДД.

- оцінювати стан пацієнта за шкалою свідомості (AVPU, GCS).
- надати допомогу при шоккових станах (припинити кровотечу, забезпечити доступ повітря, укласти потерпілого, зігріти).
- забезпечити психологічну підтримку потерпілого та свідків події.

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- аналіз сучасних підходів до діагностики смерті (клінічної, біологічної, соціальної).
- оцінка ефективності протишоків заходів на догоспітальному етапі.
- розбір клінічних випадків з термінальними станами.
- визначення ключових помилок у наданні першої допомоги при шоках і клінічній смерті.

Тема 8. Серцево-легенева реанімація. Загальні правила, техніка виконання. Критерії ефективності та помилки при СЛР.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про основні принципи відновлення життєво важливих функцій організму.
- про значення серцево-легеневої реанімації у системі невідкладної допомоги.
- про алгоритм дій рятувальника при зупинці кровообігу.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- визначення поняття *серцево-легенева реанімація*.
- алгоритм проведення базової СЛР за рекомендаціями ERC/AHA (BLS: Basic Life Support).
- поняття «ланцюга виживання».
- основні етапи СЛР: перевірка свідомості, дихання, пульсу, виклик екстреної допомоги, компресії грудної клітки, ШВЛ.
- правила проведення компресій (глибина, частота, співвідношення натискань і вдихів).
- показання та протипоказання до проведення СЛР.
- критерії ефективності СЛР (по́ява пульсу, самостійного дихання, звуження зіниць, рожевий колір шкіри).
- типові помилки при проведенні СЛР.
- основи дефібриляції, робота з автоматичним зовнішнім дефібрилятором (AED).

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- проведення серцево-легеневої реанімації (СЛР) на манекені.
- визначення ознак клінічної смерті.
- відновлення прохідності дихальних шляхів (прийом Сафара).
- виконання штучної вентиляції легень за допомогою мішка Амбу.
- проведення непрямого масажу серця.
- використання автоматичного зовнішнього дефібрилятора (AED).
- оцінка ефективності проведених реанімаційних заходів.

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- діяти відповідно до алгоритму BLS (Basic Life Support).
- координувати дії при проведенні СЛР удвох.
- контролювати правильність компресій і вентиляцій, запобігати ускладненням (переломи ребер, регургітація).
- припиняти проведення СЛР за наявності критеріїв відновлення або появи біологічної смерті.

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- аналіз ефективності проведення СЛР у різних вікових групах.
- вивчення частоти типових помилок при базовій реанімації.
- аналіз сучасних міжнародних стандартів і рекомендацій ERC/AHA щодо проведення СЛР.
- моделювання клінічних ситуацій із використанням тренажерів для відпрацювання алгоритму дій.

Тема 9. Кровотечі, визначення, класифікація. Методи тимчасової зупинки кровотеч на етапі першої долікарської допомоги. Поняття про кінцеву зупинку кровотеч. Помилки при зупинці кровотеч.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про значення своєчасного виявлення кровотечі для збереження життя постраждалого;
- про фізіологічні механізми згортання крові;
- про роль першої долікарської допомоги у профілактиці геморагічного шоку;
- про етапи надання допомоги при зовнішній і внутрішній кровотечі.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- визначення поняття кровотечі та її основні ознаки;
- класифікацію кровотеч:
 - за типом судини: артеріальна, венозна, капілярна;
 - за причиною: травматична, патологічна, комбінована;
 - за місцем виливу: зовнішня, внутрішня;
 - за швидкістю та обсягом втрати крові;
- клінічні прояви кровотеч залежно від її виду;
- тимчасові методи зупинки кровотеч на етапі ПДД:

- пальцеве притискання артерій;
- накладання тиснучої пов'язки;
- максимальне згинання кінцівки;
- сучасні турнікетні системи;
- тампонування рани;
- використання сучасних гемостатичних засобів (пов'язки з агентовими засобами, спреї, гель тощо);
- показання та правила накладання джгута та можливі ускладнення;
- ознаки ефективності зупинки кровотечі;
- поняття про кінцеву (остаточну) зупинку кровотечі у медичному закладі;
- типові помилки при наданні допомоги (неправильне накладання джгута, надмірний тиск, тривале стискання тканин);
- правила транспортування постраждалого з кровотечею до стаціонару.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- визначати вид кровотечі за клінічними ознаками;
- проводити пальцеве притискання артерій у типових місцях;
- правильно накладати турнікет та контролювати час його використання;
- застосовувати тиснучу пов'язку при венозних і капілярних кровотечах;
- використовувати сучасні гемостатичні засоби;
- виконувати тампонування рани при зовнішніх кровотечах;
- надавати протишокову позицію постраждалому;
- здійснювати контроль ефективності зупинки кровотечі;
- організовувати транспортування пацієнта у найближчий медичний заклад.

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- розпізнавати артеріальну, венозну, капілярну та змішану кровотечу;
- виконувати тимчасову зупинку кровотечі відповідним методом;
- коректно накласти турнікет;
- оцінювати стан свідомості та пульсу пацієнта;
- запобігати переохолодженню та паніці;
- вести облік часу з моменту накладання джгута до передачі пацієнта медичному працівнику;
- повідомляти про кровотечу та коротко описувати проведені дії.

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- ефективність різних методів тимчасової зупинки кровотечі;
- вплив своєчасного надання першої допомоги на стан постраждалого;
- порівняння традиційних і сучасних способів зупинки кровотечі.

Тема 10. Геморагічний шок. Перша долікарська допомога. Особливості її при внутрішніх кровотечах. Поняття про гемотранфузію.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про механізми розвитку шоку різного генезу;
- про роль об'єму циркулюючої крові (ОЦК) у підтриманні життєдіяльності організму;
- про важливість своєчасного виявлення та попередження геморагічного шоку;
- про основні принципи надання невідкладної долікарської допомоги при масивних кровотечах і внутрішніх ушкодженнях.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- визначення поняття геморагічного шоку, його патогенез і стадії;
- основні клінічні прояви шоку (зміни свідомості, артеріального тиску, пульсу, дихання, шкірних покривів тощо);
- класифікацію крововтрат за ступенем тяжкості;
- відмінності зовнішньої та внутрішньої кровотечі;
- алгоритм дій при підозрі на внутрішню кровотечу;
- основні принципи попередження та усунення шоку на етапі долікарської допомоги;
- поняття про гемотранфузію, її мету та показання;
- правила транспортування пацієнтів із кровотечею або ознаками шоку.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- оцінювати стан пацієнта за показниками пульсу, АТ, дихання, кольору шкіри;
- визначати ознаки шоку та ступінь його вираженості;
- проводити укладання постраждалого у протишокову позицію;
- здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі (джгут, тиск, тампонування);
- забезпечувати прохідність дихальних шляхів, оксигенацію (за можливості);
- проводити профілактику переохолодження;
- здійснювати контроль життєвих показників до прибуття медичної допомоги;
- організувати транспортування до стаціонару з дотриманням протишових заходів.

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- своєчасно розпізнавати перші ознаки геморагічного шоку;
- надати першу долікарську допомогу при зовнішній та внутрішній кровотечі;
- виконати пальцеве притискання судини, накласти джгут або пов'язку;
- забезпечити горизонтальне положення тіла з піднятими нижніми кінцівками;
- оцінити ефективність проведених заходів;
- підготувати пацієнта до евакуації у медичний заклад;
- правильно оформити супровідну документацію (форма повідомлення, короткий опис стану).

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- про ефективність надання долікарської допомоги при геморагічному шоку;
- про особливості долікарської допомоги при внутрішніх кровотечах;
- про роль ранньої ідентифікації геморагічного шоку у зниженні летальності;
- про використання інфузійно-трансфузійної терапії на госпітальному етапі (оглядово).

Тема 11. Рани, класифікація. Перша долікарська допомога при різних видах ран. Вогнепальні рани та мінно-вибухові ушкодження. Кусані рани. Особливості надання першої долікарської допомоги. Профілактика специфічної хірургічної інфекції (правець, сказ, газова гангрена).

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про класифікацію ран (різної етіології та тяжкості);
- про механізми ушкодження тканин при вогнепальних, мінно-вибухових та кусаних ранах;
- про ризики розвитку специфічних хірургічних інфекцій та роль своєчасної ПДД;
- про надання першої допомоги при укусах тварин, отруєннях, непритомності та критичних станах.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- класифікацію ран: порізи, рвані, колоті, вогнепальні, кусані, мінно-вибухові;
- загальні принципи надання ПДД при різних видах ран;
- методи зупинки кровотечі при ранах;
- профілактику правця, сказу та газової гангрени;
- правила обробки та перев'язки ран із дотриманням асептики;
- принципи транспортування постраждалого з раною;
- ознаки нагноєння та інфікування рани;
- особливості надання допомоги при ранах з великими забрудненнями та осколкових ушкодженнях.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- проведення первинного огляду та оцінки тяжкості рани;
- накладання тимчасових і постійних пов'язок (бинтові, клейові, липкопластирні);
- обробка рани антисептиком, використання стерильного перев'язочного матеріалу;
- зупинка кровотечі різними методами;
- іммобілізація пошкодженої ділянки при складних ушкодженнях;
- транспортування постраждалого у безпечному положенні;
- надання ПДД при укусах та профілактика специфічних інфекцій.

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- правильно оцінювати вид рани і вибирати метод перев'язки;
- накладати пов'язки на кінцівки, тулуб, голову та обличчя;
- проводити тимчасову зупинку кровотечі при складних ранах;
- дотримуватися правил асептики при обробці рани;
- організувати транспортування постраждалого з урахуванням типу травми.

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- ефективність різних методів першої долікарської допомоги при ранах різного походження;
- вплив своєчасного надання допомоги на профілактику інфекцій.

Тема 12. Травма, травматизм. Класифікація травм. Організація надання першої долікарської допомоги при різних видах травм. Травматичний шок. Травма м'яких тканин. Краш-синдром.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про поняття травми та травматизму, їх поширеність і соціальне значення;
- про механізми травм: механічні, термічні, хімічні, електричні, променеві;
- про типи травм: закриті, відкриті, комбіновані, множественні;
- про ускладнення травм: травматичний шок, кровотечі, інфекції, краш-синдром;
- про роль своєчасного надання першої долікарської допомоги та правильного транспортування.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- класифікацію травм за локалізацією (голова, шия, тулуб, кінцівки);
- класифікацію за характером ушкодження (закриті, відкриті, переломи, вивихи, розтягнення, розриви тканин);
- загальні принципи оцінки стану постраждалого при травмі (ABC-алгоритм: Airways, Breathing, Circulation);
- ознаки травматичного шоку та заходи його профілактики на етапі першої допомоги;

- принципи надання першої долікарської допомоги при:
 - закритих травмах м'яких тканин;
 - відкритих ранах та переломах;
 - вивихах та підвивихах;
 - травмах суглобів та кісток;
 - травмах голови та хребта;
 - краш-синдромі та масивних травмах.
- основні правила іммобілізації та накладання шин (Крамера, Дітеріхса, транспортної);
- методи тимчасової зупинки кровотечі та обробки ушкоджень;
- способи транспортування постраждалого з урахуванням типу травми та тяжкості стану;
- алгоритм дій при комплексних травмах та масових аваріях;
- профілактику специфічних ускладнень травм (інфекції, тетанус, газова гангрена).

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- оцінка стану постраждалого та визначення пріоритетів допомоги;
- проведення первинного огляду та об'єктивного обстеження;
- накладання шин і транспортної іммобілізації при різних видах травм;
- надання першої долікарської допомоги при закритих та відкритих ушкодженнях;
- зупинка кровотечі та перев'язка ран;
- проведення заходів профілактики травматичного шоку та краш-синдрому;
- правильне положення постраждалого при транспортуванні;
- використання сучасних методів ПДД: турнікети, гемостатичні пов'язки, антисептики нового покоління;
- контроль стану постраждалого під час транспортування до лікувального закладу;
- підготовка та оформлення медичної документації.

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- швидко оцінювати тяжкість травми та пріоритетність дій;
- застосовувати засоби іммобілізації та фіксації кінцівок;
- зупиняти різні види кровотеч (артеріальні, венозні, капілярні);
- здійснювати заходи профілактики травматичного шоку;
- організувати безпечне транспортування та передачу постраждалого;
- контролювати ефективність ПДД та при необхідності повторно втручатися;
- діяти в умовах обмежених ресурсів та масових аварій.

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- ефективність різних методів ПДД при травмах м'яких тканин, кісток та суглобів;
- вплив правильної іммобілізації та транспортування на прогноз постраждалого;
- оцінка результатів надання долікарської допомоги при травматичному шоку та краш-синдромі.

Тема 13-14. Правила і методи транспортної іммобілізації, як компонент першої долікарської допомоги при травмах. Особливості догляду за травмованими. Переломи і вивихи. Діагностика. Перша долікарська допомога

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про методи надання само- і взаємодопомоги;
- про основні принципи допомоги при критичних станах та надання першої медичної допомоги при травмах;
- про класифікацію травм, механізми їх виникнення та вплив на організм;
- про принципи правильного транспортування та реабілітації постраждалих для зниження ризику ускладнень і інвалідизації.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- основні принципи організації роботи травмпункту;
- поняття про травму, травматизм і види пошкоджень;
- класифікацію переломів і вивихів, ознаки їх розпізнавання;
- правила надання першої долікарської допомоги при закритих ушкодженнях м'яких тканин, вивихах і переломах;
- положення, яке необхідно надати ушкодженій кінцівці або тілу пацієнта перед накладанням шин і транспортуванням;
- будову та показання до застосування стандартних шин (Крамера, Дітеріхса, Белера та ін.);
- основи догляду за травмованими пацієнтами.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- проведення збору анамнезу у пацієнта або свідків травми;
- виконання об'єктивного обстеження травмованого;
- визначення орієнтовного діагнозу та вибір алгоритму дій;
- надання невідкладної долікарської допомоги при переломах, вивихах, забоях;
- накладання шин Крамера, Дітеріхса, Белера;
- виконання перев'язок (бинтових, клеолових, липкопластирних);
- транспортування хворого на каталці або кріслі-каталці;

- дотримання правил безпеки при переміщенні травмованих.

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- оцінити стан постраждалого;
- визначити необхідність виклику екстреної допомоги;
- надати ПДД при різних видах травм;
- правильно підготувати пацієнта до транспортування та забезпечити іммобілізацію пошкодженої ділянки;
- організувати супровід постраждалого до лікувального закладу;
- оформити медичну документацію (направлення, супровідний лист).

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- про ефективність методів надання першої долікарської допомоги при травмах;
- порівняння традиційних і сучасних методів іммобілізації та їх впливу на результати лікування.

Тема 15. Травма голови та хребта. Оцінка важкості травм голови. Спінальний шок. Принципи надання першої долікарської допомоги при травмі голови та хребта. Помилки при надання першої допомоги.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про механізми виникнення черепно-мозкових і спінальних травм;
- про значення правильної оцінки стану постраждалого при травмах голови та хребта;
- про небезпеку неправильного транспортування таких пацієнтів;
- про принципи профілактики ускладнень при травмах центральної нервової системи.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- класифікацію травм голови (струс, забій, компресія мозку) і хребта (перелом, вивих, ушкодження спинного мозку);
- клінічні прояви спінального шоку та тяжких черепно-мозкових травм;
- правила первинного огляду та оцінки рівня свідомості (шкала Глазго);
- алгоритм надання першої долікарської допомоги при травмах голови і хребта;
- типові помилки при транспортуванні постраждалих;
- особливості догляду за такими пацієнтами на догоспітальному етапі.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- оцінювати ступінь тяжкості травми голови та спини;
- визначати показання до іммобілізації шийного відділу хребта;
- виконувати прийоми стабілізації голови і шиї при транспортуванні;
- надавати невідкладну допомогу при порушенні свідомості, дихання та кровообігу;
- організувати правильне положення потерпілого (на твердих ношах, зі стабілізацією голови);
- проводити перекладання пацієнта на носі із дотриманням техніки безпеки.

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- накладити іммобілізацію шийного відділу хребта (за допомогою комірця Шанца, підручних засобів);
- надати ПДД при черепно-мозковій травмі (забезпечення прохідності дихальних шляхів, контроль кровотечі, профілактика блювання);
- виконати транспортну іммобілізацію при травмах хребта;
- уникати типових помилок при переміщенні пацієнта;
- заповнити супровідну документацію при транспортуванні потерпілого.

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- оцінити ефективність різних способів іммобілізації при черепно-мозкових і спінальних травмах;
- проаналізувати частоту помилок при наданні першої долікарської допомоги та їх наслідки;
- визначити роль медичного працівника у профілактиці ускладнень при травмах голови та хребта.

Тема 16. Травма грудної клітки, живота і тазу. Принципи надання першої долікарської допомоги при травмі грудної клітки, живота і тазу. Помилки при надання першої допомоги.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про види травм, поняття травматизму та наслідки пошкоджень;
- про патофізіологічні механізми травм грудної клітки, живота і тазу;
- про основні принципи надання першої долікарської допомоги при політравмі;
- про значення своєчасної іммобілізації та правильного транспортування постраждалого;
- про стратегію дій при критичних станах, що супроводжують травми (шок, внутрішні кровотечі, дихальні розлади);
- про роль медичної сестри у наданні екстреної допомоги при травмах і профілактиці ускладнень.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- визначення понять «травма», «травматизм», «політравма»;
- види та клінічні прояви травм грудної клітки, живота та тазу;
- ускладнення при пошкодженнях внутрішніх органів;
- клінічні ознаки пневмотораксу, гемотораксу, розриву селезінки, печінки, сечового міхура;
- принципи проведення обстеження постраждалого при підозрі на внутрішню кровотечу;

- алгоритм надання першої долікарської допомоги при травмах грудної клітки, живота і тазу;
- основні типи шин (Крамера, Дітеріхса, Белера) і правила їх застосування;
- правила надання положення постраждалому до транспортування;
- помилки, що виникають при наданні першої допомоги при травмах.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- збір анамнезу у пацієнта або супроводжуючих осіб;
- проведення первинного огляду та оцінки життєвих функцій (за алгоритмом ABCDE);
- визначення ознак внутрішньої кровотечі;
- накладання пов'язок (бинтових, клеолових, липкопластирних) на рани грудної клітки та живота;
- виконання транспортної іммобілізації при травмах грудної клітки, тазу, кінцівок;
- накладання шин Крамера (передпліччя, плече, гомілка), Дітеріхса (стегно), Белера (нога);
- транспортування постраждалого на каталці або кріслі-каталці;
- надання невідкладної допомоги при травматичному шоку;
- організацію першої медичної допомоги до прибуття лікаря.

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- оформити медичну документацію постраждалого з травмою;
- надати першу долікарську допомогу при закритих ушкодженнях м'яких тканин, переломах, вивихах;
- визначити покази до транспортної іммобілізації та правильно її виконати;
- накласти шини Крамера, Дітеріхса, Белера відповідно до виду травми;
- надати правильне положення постраждалому при травмах грудної клітки, живота, тазу;
- провести тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі;
- транспортувати постраждалого у хірургічний стаціонар;
- уникати типових помилок при наданні допомоги (грубе переміщення, неправильне положення, тиск на грудну клітку тощо).

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- провести аналіз ефективності різних методів надання долікарської допомоги при травмах грудної клітки, живота і тазу;
- розглянути сучасні підходи до іммобілізації постраждалих із політравмою;
- проаналізувати типові помилки при транспортуванні та наданні першої допомоги.

Тема 17. Опіки, відмороження, електротравма. Хімічні та радіаційні опіки. Особливості діагностики й надання першої долікарської допомоги.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про механізми дії термічних, хімічних, електричних і радіаційних факторів на тканини організму;
- про основні принципи класифікації опіків і відморожень;
- про загальні підходи до надання першої долікарської допомоги при термічних ураженнях;
- про профілактику ускладнень при опіковій хворобі та переохолодженні;
- про роль медичної сестри в команді екстреної медичної допомоги при опіках і травмах.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- визначення понять «опік», «відмороження», «електротравма», «опікова хвороба»;
- види некрозу в опікових ранах (первинний, вторинний, третинний);
- класифікацію опіків залежно від глибини ураження тканин;
- способи визначення площі опікової поверхні (правило дев'яток, правило долоні);
- клінічні ознаки опіків дихальних шляхів;
- методику розрахунку індексу Франка;
- стадії перебігу опікової хвороби та її ускладнення;
- алгоритм надання першої долікарської допомоги при термічних, хімічних, електричних і радіаційних опіках;
- клініку, профілактику та надання допомоги при тепловому й сонячному ударах, відмороженнях і замерзанні;
- правила та послідовність проведення серцево-легеневої реанімації (СЛР);
- ознаки клінічної смерті;
- види масажу серця та штучної вентиляції легень (ШВЛ);
- оснащення палат інтенсивної терапії та реанімації;
- техніку вимірювання життєвих показників (пульс, АТ, частота дихання, температура тіла);
- методику катетеризації сечового міхура, введення шлункового зонда, техніку промивання шлунка.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- визначення ознак клінічної смерті;
- проведення серцево-легеневої реанімації з використанням потрібного прийому Сафара;
- виконання ШВЛ методами «рот у рот», «рот у ніс», за допомогою повітровою, мішка Амбу, апарата ШВЛ;
- проведення непрямого масажу серця;
- надання першої допомоги при опіках різного походження та відмороженнях;
- накладання стерильних і профільних пов'язок на опікові поверхні та ділянки відморожень;
- вимірювання температури, артеріального тиску, частоти дихання, пульсу;

- транспортування постраждалих різними способами (каталка, крісло-каталка);
- виконання оксигенотерапії;
- профілактика катетерного флебіту, тромбофлебіту.

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- розпізнавати ступінь тяжкості опіків і відморожень за клінічними проявами;
- надавати першу долікарську допомогу при хімічних, термічних, електричних і радіаційних опіках;
- проводити реанімаційні заходи (масаж серця, ШВЛ) до відновлення життєвих функцій;
- здійснювати догляд за шкірою та слизовими оболонками у постраждалих;
- вводити шлунковий зонд і проводити промивання шлунка;
- проводити профілактику та надання допомоги при тепловому й сонячному ударах;
- надавати допомогу при відмороженні та загальному переохолодженні;
- організовувати транспортування пацієнта у невідкладному стані;
- підтримувати психологічний контакт із постраждалими та їх близькими у стресовій ситуації.

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- проаналізувати сучасні методи надання першої допомоги при опіках різного походження (термічні, хімічні, електричні, радіаційні);
- оцінити ефективність засобів для локальної обробки опікових ран;
- проаналізувати новітні підходи до лікування та профілактики опікової хвороби;
- вивчити сучасні методи профілактики переохолодження та замерзання в екстремальних умовах.

Тема 18. Невідкладні стани у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості дітей. Обструкція дихальних шляхів, астма, епіглотит, круп, бронхіт, фебрильні судоми, гіпертермія — діагностика й перша медична допомога. Особливості реанімації дітей.

Студенти повинні мати загальні уявлення ($\alpha = I$):

- про анатомо-фізіологічні особливості дитячого віку, що впливають на розвиток і перебіг невідкладних станів;
- про основні причини виникнення обструкції дихальних шляхів, бронхоспазму, судомного синдрому, гіпертермії;
- про принципи надання невідкладної допомоги дітям на догоспітальному етапі;
- про етичні та психологічні аспекти взаємодії медичного працівника з дитиною та її батьками під час кризових станів.

Студент повинен знати ($\alpha = II$):

- анатомо-фізіологічні відмінності дихальної та серцево-судинної системи у дітей різного віку;
- етіологію, патогенез, клінічні прояви та класифікацію обструктивних станів (астма, епіглотит, круп, бронхіт);
- ознаки фебрильних судом, гіпертермічного синдрому, асфіксії;
- алгоритми надання першої медичної допомоги при кожному з невідкладних станів;
- основи серцево-легеневої реанімації у дітей;
- особливості дозування лікарських засобів у педіатричній практиці;
- правила транспортування дітей у невідкладному стані.

Студент повинен опанувати практичні навички ($\alpha = III$):

- оцінювання стану дитини за шкалою AVPU, Glasgow, шкалою дихальної недостатності;
- проведення огляду верхніх дихальних шляхів та визначення ознак обструкції;
- забезпечення прохідності дихальних шляхів (положення, відсмоктування, прийом Геймліха, використання мішка Амбу);
- вимірювання температури тіла різними способами, фіксація результатів;
- застосування фізичних методів зниження температури, введення жарознижувальних препаратів;
- виконання серцево-легеневої реанімації у дітей різних вікових груп (манекен-тренажер);
- надання першої допомоги при фебрильних судах.

Студент повинен вміти ($\alpha = III$):

- розпізнавати основні клінічні симптоми обструкції дихальних шляхів, гіпертермії, судом;
- швидко оцінювати тяжкість стану дитини та визначати послідовність дій;
- надавати долікарську допомогу дитині при астмі, епіглотиті, крупі, гіпертермії;
- виконувати реанімаційні заходи згідно з протоколами МОЗ України;
- координувати свої дії з командою екстреної медичної допомоги;
- документувати результати огляду та втручань у медичній карті пацієнта.

Провести аналіз досліджень ($\alpha = IV$):

- проаналізувати сучасні наукові дані щодо ефективності методів лікування та профілактики фебрильних судом і гіпертермії у дітей;
- провести порівняльний аналіз вітчизняних та зарубіжних підходів до ведення обструктивних станів у дітей;
- підготувати презентацію про особливості надання першої медичної допомоги дітям при невідкладних станах.

Тема 20. Підсумковий модульний модуль.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин				
		у тому числі				
		Усього	Аудиторні		Самостійна робота студента	Індивідуальна робота
			Лекції	Практичні заняття		
1		2	3	4	5	6
1.	Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими. Принципи медичної етики і деонтології під час надання долікарської допомоги.	4,5	0.5	2	2	Робота у кабінеті доклінічної підготовки, приймальному відділенні стаціонару, травм-пункті.
2.	Асептика, антисептика. Принципи асептики та антисептики при наданні першої долікарської допомоги	4,5	0.5	2	2	
3.	Десмургія. Види пов'язок. Правила і техніка накладання пов'язок.	4,5	0.5	2	2	
4.	Десмургія. Пов'язки на окремі частини тіла: на голову, на грудну клітку, на живіт, на верхні і нижні кінцівки.	4,5	0.5	2	2	
5.	Визначення основних показників гемодинаміки та дихання. Надання першої долікарської допомоги при інфаркті міокарда, аритміях, гіпертонічному кризі, бронхіальній астмі і набряку легень.	4		2	2	
6.	Застосування основних видів лікарських засобів. Зовнішнє та внутрішнє застосування лікарських засобів. Парентеральне введення лікарських засобів. Внутрішньошкірні, підшкірні та внутрішньом'язеві ін'єкції.	4		2	2	
7.	Термінальні стани. Ознаки та діагностика клінічної, біологічної та соціальної смерті. Принципи і алгоритм надання першої долікарської допомоги. Шок і шоківі стани.	4	2	2	2	
8.	Серцево-легенева реанімація. Загальні правила, техніка виконання. Критерії ефективності та помилки при СЛР.	4		2	2	
9.	Кровотечі, визначення, класифікація. Методи тимчасової зупинки кровотеч на етапі першої долікарської допомоги. Поняття про кінцеву зупинку кровотеч. Помилки при зупинці кровотеч.	4,5	0.5	2	2	
10.	Геморагічний шок. Перша долікарська допомога. Особливості її при внутрішніх кровотечах. Поняття про гемотрансфузію.	4,5	0.5	2	2	

11.	Рани, класифікація. Перша долікарська допомога при різних видах ран. Вогнепальні рани та мінно-вибухові ушкодження. Кусані рани. Особливості надання першої долікарської допомоги. Профілактика специфічної хірургічної інфекції (правець, сказ, газова гангрена).	7	1	2	4	
12.	Травма, травматизм. Класифікація травм. Організація надання першої долікарської допомоги при різних видах травм. Травматичний шок. Травма м'яких тканин. Краш-синдром.	6	2	2	2	
13.	Правила і методи транспортної іммобілізації, як компонент першої долікарської допомоги при травмах. Особливості догляду за травмованими.	4		2	2	
14.	Переломи і вивихи. Діагностика. Перша долікарська допомога	4		2	2	
15.	Травма голови та хребта. Оцінка важкості травм голови. Спинальний шок. Принципи надання першої долікарської допомоги при травмі голови та хребта. Помилки при надання першої допомоги.	4		2	2	
16.	Травма грудної клітки, живота і тазу. Принципи надання першої долікарської допомоги при травмі грудної клітки, живота і тазу. Помилки при надання першої допомоги.	4		2	2	
17.	Опіки, відмороження, електротравма. Хімічні та радіаційні опіки. Особливості діагностики надання першої долікарської допомоги.	6	2	2	2	
18.	Невідкладні стани у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості дітей. Обструкція дихальних шляхів, астма, епіглотит, круп, бронхіт, фебрильні судоми, гіпертермія - діагностика й перша медична допомога. Особливості реанімації дітей.	6		4	2	
19.	Підсумковий модульний контроль	4		2	2	
	Всього годин	90	10	40	40	

11.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Вступна лекція. Значення першої долікарської допомоги. Загальні принципи надання першої долікарської допомоги у мирний, військовий час та при масових ураженнях. Десмургія. Десмургія. Матеріали, що застосовують для накладання пов'язок. Правила накладання бинтових, клейових, косинкових, пращеподібних пов'язок. Асептика та антисептика.	2
2.	Основи реаніматології. Термінальні стани. Серцево-легенева реанімація. Перша долікарська допомога при гострих хірургічних та терапевтичних захворюваннях. Дії при невідкладних акушерських станах, перша долікарська допомога при гострих станах у дітей. Типові помилки.	2
3.	Травматизм. Закриті пошкодження м'яких тканин. Пошкодження кісток і суглобів. Перша долікарська допомога при ушкодженнях та травмах. Невідкладні дії на місці одержання травми. Правила евакуації потерпілих. Методи іммобілізації, транспортування. Типові помилки.	2
4.	Рани м'яких тканин. Кровотеча і крововтрата. Кровотечі: класифікація, клініка, діагностика, методи і засоби тимчасової та кінцевої зупинки кровотеч.	2
5.	Термічні травми. Гіпотермія, гіпертермія, сонячний удар, тепловий удар, утоплення в прісній та солоній воді, загальне охолодження, замерзання, ураження блискавкою, інтоксикації при укусах комах, змій, павуків, морських безхребетних - клінічні прояви та перша медична допомога.	2
Всього		10

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
<i>Змістовий модуль 1. Основи догляду за хворими та загальні принципи надання ПДД</i>		
1.	Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими. Порядок надання першої долікарської допомоги. Принципи медичної етики і деонтології під час надання долікарської допомоги.	2
2.	Асептика, антисептика. Принципи асептики та антисептики при наданні першої долікарської допомоги.	2
3.	Десмургія. Види пов'язок. Правила і техніка накладання пов'язок.	2
4.	Десмургія. Пов'язки на окремі частини тіла: на голову, на грудну клітку, на живіт, на верхні і нижні кінцівки.	2
<i>Змістовий модуль 2. Основи діагностики та долікарської допомоги при невідкладних станах</i>		
5.	Визначення основних показників гемодинаміки та дихання. Надання першої долікарської допомоги при інфаркті міокарда, аритміях, гіпертонічному кризі, бронхіальній астмі і набряку легень.	2
6.	Застосування основних видів лікарських засобів. Зовнішнє та внутрішнє застосування лікарських засобів. Парентеральне введення лікарських засобів. Внутрішньошкірні, підшкірні та внутрішньом'язеві ін'єкції.	2
7.	Термінальні стани. Ознаки та діагностика клінічної, біологічної та соціальної смерті. Принципи і алгоритм надання першої долікарської допомоги. Шок і шоківі стани.	2
8.	Серцево-легенева реанімація. Загальні правила, техніка виконання. Критерії ефективності та помилки при СЛР.	2
<i>Змістовий модуль 3. Долікарська допомога при травмах, кровотечах, ушкодженнях. Особливості надання допомоги дітям</i>		
9-10	Кровотечі, визначення, класифікація. Методи тимчасової зупинки кровотеч на етапі першої долікарської допомоги. Поняття про кінцеву зупинку кровотеч. Помилки при зупинці кровотеч. Геморагічний шок. Перша долікарська допомога. Особливості її при внутрішніх кровотечах. Поняття про гемотрансфузію.	4
11	Рани, класифікація. Перша долікарська допомога при різних видах ран. Вогнепальні рани та мінно-вибухові ушкодження. Кусані рани. Особливості надання першої долікарської допомоги. Профілактика специфічної хірургічної інфекції (правець, сказ, газова гангрена).	2
12.	Травма, травматизм. Класифікація травм. Організація надання першої долікарської допомоги при різних видах травм. Травматичний шок. Травма м'яких тканин. Краш-синдром.	2
13.	Правила і методи транспортної іммобілізації, як компонент першої долікарської допомоги при	4

14.	травмах. Особливості догляду за травмованими. Переломи і вивихи. Діагностика. Перша долікарська допомога.	
15.	Травма голови та хребта. Оцінка важкості травм голови. Спінальний шок. Принципи надання першої долікарської допомоги при травмі голови та хребта. Помилки при надання першої допомоги.	2
16.	Травма грудної клітки, живота і тазу. Принципи надання першої долікарської допомоги при травмі грудної клітки, живота і тазу. Помилки при надання першої допомоги.	2
17.	Опіки, відмороження, електротравма. Хімічні та радіаційні опіки. Особливості діагностики надання першої долікарської допомоги.	2
18-19.	Невідкладні стани у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості дітей. Обструкція дихальних шляхів, астма, епіглотит, круп, бронхіт, фебрильні судоми, гіпертермія - діагностика й перша медична допомога. Особливості реанімації дітей.	4
20.	Підсумковий модульний контроль.	2
Всього		40

13.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Назва теми та зміст	Кількість годин	Види контролю
1.	Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими. Принципи медичної етики і деонтології під час надання долікарської допомоги. Десмургія. Види пов'язок. Правила і техніка накладання пов'язок. Пов'язки на окремі частини тіла: на голову, на грудну клітку, на живіт, на верхні і нижні кінцівки. Кровотечі, визначення, класифікація. Методи тимчасової зупинки кровотеч на етапі першої долікарської допомоги. Поняття про кінцеву зупинку кровотеч. Помилки при зупинці кровотеч. Геморагічний шок. Перша долікарська допомога. Особливості її при внутрішніх кровотечах. Поняття про гемотрансфузію.	4	Поточний контроль на практич них заняттях та під час модульного контролю
2.	Термінальні стани. Ознаки та діагностика клінічної, біологічної та соціальної смерті. Принципи і алгоритм надання першої долікарської допомоги. Шок і шоківі стани. Серцево-легенева реанімація. Загальні правила, техніка виконання. Критерії ефективності та помилки при СЛР.	4	
3.	Асептика, антисептика. Принципи асептики та антисептики при наданні першої долікарської допомоги	2	
4.	Визначення основних показників гемодинаміки та дихання. Надання першої долікарської допомоги при інфаркті міокарда, аритміях, гіпертонічному кризі, бронхіальній астмі і набряку легень.	2	
5.	Застосування основних видів лікарських засобів. Зовнішнє та внутрішнє застосування лікарських засобів. Парентеральне введення лікарських засобів. Внутрішньошкірні, підшкірні та внутрішньом'язеві ін'єкції.	2	
6.	Рани, класифікація. Перша долікарська допомога при різних видах ран. Вогнепальні рани та мінно-вибухові ушкодження. Кусані рани. Особливості надання першої долікарської допомоги. Профілактика специфічної хірургічної інфекції (правець, сказ, газова гангрена).	2	
7.	Травма, травматизм. Класифікація травм. Організація надання першої долікарської допомоги при різних видах травм. Травматичний шок. Травма м'яких тканин. Краш-синдром Правила і методи транспортної іммобілізації, як компонент першої долікарської допомоги при травмах. Особливості догляду за травмованими..	4	
8.	Переломи і вивихи. Діагностика. Перша долікарська допомога Травма голови та хребта. Оцінка важкості травм голови. Травма грудної клітки, живота і тазу. Принципи надання першої долікарської допомоги при травмі грудної клітки, живота і тазу. Помилки при надання першої допомоги. Спінальний шок. Принципи надання першої долікарської допомоги при травмі голови та хребта. Помилки при надання першої допомоги.	2	

№	Назва теми та зміст	Кількість годин	Види контролю
9.	Невідкладні стани в акушерстві. Анатомо-фізіологічні особливості вагітних. Вагітність. Кровотечі, прееклампсія, еклампсія, розрив матки, відшарування плаценти, випадіння пуповини, загроза абортів, позаматкова вагітність, травма - розпізнавання, перша медична допомога. Транспортування вагітних. Пологи. Неонатальна реанімація. Фізіологія родів. Передвісники родів. Етапи та механізм пологів. Приймання нормальних самовільних пологів: матеріальне забезпечення, обробка пуповини та дитини	4	
10.	Укуси тварин, змій, комах. ПДД при укусах твариною, хворою на сказ, змією, комахами.	2	
11.	Гострі психічні розлади та кризові стани. Психоз, порушення настрою, маніакально-депресивний психоз, тривожні стани. Типи реагування на надзвичайну ситуацію. Загальні принципи і методи поведінки з пацієнтами з гострими психічними розладами. Принципи знерухомлення хворих та першої медичної допомоги.	4	
12.	Опіки, відмороження, електротравма. Хімічні та радіаційні опіки. Особливості діагностики надання першої долікарської допомоги.	2	
13.	Невідкладні стани у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості дітей. Обструкція дихальних шляхів, астма, епіглотит, круп, бронхіт, фебрильні судоми, гіпертермія - діагностика й перша медична допомога. Особливості реанімації дітей.	4	
14.	Індивідуальна робота – підготовка огляду наукової літератури або проведення дослідження за однією з тем (за вибором)	2	
	Всього	40	

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

При вивченні дисципліни передбачається виконання індивідуальних завдань, спрямованих на розвиток аналітичного мислення, самостійної роботи з науковими джерелами, формування практичних навичок і комунікативних компетентностей.

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента (ICPC) залежить від її обсягу і значимості, але не більше 6 балів за модуль загалом. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

- Участь у роботі студентського наукового гуртка з виступом з науковою працею на студентській науковій конференції.
- Участь у роботі студентського наукового гуртка без виступу на студентській науковій конференції (з відвідуванням не менше половини його засідань)
- Підготовка ілюстративних матеріалів за тематикою практичних занять (таблиць, алгоритмів, графо-логічних схем, навчальних муляжів, постерів або відеоінструкцій).
- Реферативна або аналітична робота з представленням результатів на практичному занятті:
 - Алгоритм надання першої долікарської допомоги при раптовій зупинці серця: сучасні підходи (BLS 2025).
 - Використання автоматичного зовнішнього дефібрилятора (АЗД) у громадських місцях: роль медичного працівника.
 - Перша долікарська допомога при масових ураженнях (катастрофах, ДТП, бойових діях): організація дій.
 - Долікарська допомога при гострих алергічних реакціях та анафілактичному шоці.
 - Опіки, відмороження, ураження струмом: долікарська допомога і типові помилки.
 - Сучасні методи зупинки кровотечі: турнікет, гемостатичні засоби, тиснучі пов'язки.
 - Перша долікарська допомога при травмах кінцівок: іммобілізація, транспортування, психологічна підтримка постраждалого.
 - Долікарська допомога при втраті свідомості: від непритомності до епілептичного нападу.
 - Перша долікарська допомога при інфаркті міокарда та інсульті: алгоритм для свідків події.
 - Долікарська допомога при отруєннях.
 - Алгоритм дій при утопленні: міфи та реальність.
 - Пологи поза медичним закладом: долікарська допомога матері та новонародженому.
 - Особливості надання домедичної допомоги дітям: що відрізняє дитину від дорослого пацієнта.
 - Надання долікарської допомоги літнім людям: етичні та клінічні аспекти.
 - Психологічна підтримка постраждалих у стані шоку, паніки чи втрати близьких.
 - Етичні та біоетичні принципи під час надання домедичної допомоги.
 - Профілактика побутового травматизму: роль фармацевтичного працівника у громаді.
 - Перша допомога при дорожньо-транспортних пригодах: безпека рятувальника та алгоритм дій.
 - Роль соціальних мереж і мобільних застосунків у наданні першої долікарської допомоги.
 - Посттравматичний стрес у свідків надзвичайних ситуацій: що має знати медичний працівник.

- Алгоритм дій при нападі паніки, істерії або гострому психоемоційному розладі.
- Долікарська допомога при епідеміологічних та біологічних загрозах (укуси тварин, інфекційні ризики).

15. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання для самостійної роботи поєднують: теоретичне опрацювання (література, нормативні документи, клінічні протоколи, накази МОЗ України, матеріали на eOSVITA), практичне відпрацювання навичок (в аудиторії, кабінеті до клінічної підготовки), аналітичні завдання (розбір клінічних ситуацій, аналіз алгоритмів дій при невідкладних станах).

Завдання для самостійної роботи студентів:

- Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики (платформа eOSVITA).
- Вирішення ситуаційних задач (платформа eOSVITA)
- Вирішення тестових завдань для самоконтролю (платформа eOSVITA)
- Відпрацювання практичних навичок (самостійно) (накладання пов'язок, вимірювання показників життєдіяльності, накладання турнікету тощо)
- Підготовка реферативного повідомлення / презентації: «Алгоритм надання першої долікарської допомоги при втраті свідомості», «Перша допомога при серцево-судинних невідкладних станах (інфаркт міокарда, гіпертонічний криз)», «Долікарська допомога при травмах і кровотечах», «Принципи серцево-легеневої реанімації дорослих і дітей: сучасні міжнародні стандарти», «Роль фармацевтичного працівника у профілактиці побутового травматизму», «Етичні аспекти спілкування з постраждалими у стані шоку», «Біоетичні принципи при наданні першої допомоги пацієнтам різного віку та статі.

16. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

16.1. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності.

Оцінювання поточної навчальної діяльності, модульного контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до *«Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).*

Початковий рівень визначається на першому практичному занятті і включає перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчали на попередніх курсах (анатомія та фізіологія людини). Контроль проводять методом фронтального усного опитування.

Оцінювання поточної навчальної діяльності:

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному практичному занятті. Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі. Для контролю рекомендується застосовувати наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль практичних навичок, вирішення ситуаційних та тестових завдань.

Поточне оцінювання студентів по відповідних темах проводять за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінку "відмінно" виставляють у випадку, коли студент знає програму в повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності;

Оцінку "добре" виставляють за умови, коли студент знає всю програму і добре розуміє її, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках;

Оцінку "задовільно" виставляють студентів на основі його знань всього об'єму програми з предмету та задовільному рівні розуміння його. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінку "незадовільно" виставляють у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам "задовільної оцінки".

16.2. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи.

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентів лише за умов успішного їх виконання та захисту. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи студентів здійснюється відповідно до навчального плану та робочої програми дисципліни.

Форма: письмові роботи (таблиці, алгоритми, реферати); презентації, повідомлення, аналітичні огляди.

Порядок:

- студент виконує завдання самостійно у визначені строки;
- завдання подаються у письмовій чи електронній формі або захищаються усно;
- викладач здійснює перевірку, обговорює результати зі студентом, оцінює рівень виконання.

Методика оцінювання:

- повнота виконання завдання (розкриття всіх питань, логічність викладу);
- якість оформлення (структурованість, грамотність, відповідність вимогам);
- правильність та обґрунтованість (відповідність сучасним науковим даним);
- самостійність і креативність (використання додаткової літератури, власний аналіз, приклади).

Критерії оцінювання:

- 6 балів – завдання виконане повністю, правильно, з дотриманням вимог; 5 балів – завдання виконане загалом правильно, але з окремими недоліками в оформленні чи обґрунтуванні; 4 бали – завдання виконане частково, з помилками у змісті, недостатньо обґрунтоване.

Примітка: Бали за самостійну роботу додаються до результатів поточної навчальної діяльності студента та враховуються при підсумковому оцінюванні з дисципліни.

16.3. Умови допуску до складання підсумкового контролю.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

До модульного контролю допускаються студенти, які виконали програму та отримали за поточну діяльність не менше 72,2 балів.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

16.4. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового контролю.

Проведення підсумкового контролю включає контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий контроль теоретичних знань, набутих практичних навичок та вмінь проводять в три етапи.

I етап – тестовий комп'ютерний контроль рівня теоретичної підготовки студентів. Кожному студенту пропонуються 30 тестів, які оцінюються в 1 бал за кожний тест.

II етап - перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок.

III етап – розв'язування ситуаційних задач (2) або індивідуальна контрольна письмова робота, яка містить 10 контрольних запитань.

17. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

17.1. Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю

1. Значення деонтології у професійній діяльності фармацевтичних працівників.
2. Етичні принципи поведінки при наданні першої домедичної допомоги.
3. Організація надання домедичної допомоги у громадських місцях та на робочому місці фармацевта.
4. Алгоритм дій свідка нещасного випадку.
5. Оцінка стану постраждалого.
6. Виклик екстреної медичної допомоги: послідовність, правила, зміст повідомлення.
7. Забезпечення безпеки постраждалого та рятувника на місці події.
8. Класифікація антисептичних засобів, показання до застосування.
9. Асептика. Методи стерилізації інструментарію, матеріалів і поверхонь.
10. Догляд за потерпілими при різних невідкладних станах.
11. Методи термометрії.
12. Вимірювання артеріального тиску, пульсу, частоти дихання.
13. Основні типи перев'язувального матеріалу.
14. Види пов'язок. Правила накладання і зняття бинтових пов'язок.
15. Класифікація ран. Механічні ушкодження.
16. Кровотеча: види, причини, клінічні ознаки.
17. Методи тимчасової та остаточної зупинки кровотеч.
18. Крововтрата: клінічні прояви, наслідки, допомога.
19. Засоби тимчасової зупинки кровотечі (джгут, турнікет, тиск, тампонування).
20. Методи індивідуального перев'язування.
21. Переломи: види, симптоми, принципи іммобілізації.
22. Іммобілізація табельними та імпровізованими засобами.
23. Вивихи і розтягнення. Ознаки, допомога, фіксація.
24. Черепно-мозкові травми: класифікація, клініка, допомога.
25. Пошкодження грудної клітки (закриті, відкриті). Ознаки, перша допомога.
26. Пошкодження органів черевної порожнини: клініка, допомога.
27. Пошкодження тазу, хребта, кінцівок.
28. Опіки: класифікація, визначення площі, ступені тяжкості.
29. Термічні, хімічні, електричні, променеві опіки: клініка, допомога.
30. Відмороження: класифікація, клінічні ознаки, допомога.

31. Загальне переохолодження організму: ступені, клініка, допомога.
32. Ураження електричним струмом: клініка, послідовність допомоги.
33. Ураження блискавкою: клініка, профілактика.
34. Сонячний і тепловий удари: ознаки, допомога, профілактика.
35. Шок: поняття, види, патогенез, клініка.
36. Травматичний, анафілактичний, кардіогенний, гіповолемічний шок: допомога.
37. Колапс: ознаки, відмінності від шоку, допомога.
38. Зупинка кровообігу: ознаки, етапи надання допомоги.
39. Сучасні принципи серцево-легеневої реанімації (BLS).
40. Техніка виконання непрямого масажу серця.
41. Проведення штучного дихання.
42. Використання автоматичного зовнішнього дефібрилятора (AED).
43. Послідовність проведення СЛР однією особою, у команді.
44. Утоплення: види, механізм, долікарська допомога.
45. Асфіксія: причини, ознаки, долікарська допомога.
46. Невідкладна допомога при епілептичному нападі.
47. Невідкладна допомога при судомах іншої етіології.
48. Гіпертонічний криз: клініка, алгоритм допомоги.
49. Інфаркт міокарда, стенокардія: симптоми, долікарська допомога.
50. Інсульт: клініка, алгоритм дій до прибуття швидкої.
51. Бронхіальна астма: напад, ознаки, долікарська допомога.
52. Цукровий діабет: гіпо- та гіперглікемічні стани, долікарська допомога.
53. Кома: діабетична, гіпоглікемічна, алкогольна, уремична: - долікарська допомога.
54. Гострі отруєння: класифікація, загальні принципи долікарської допомоги.
55. Отруєння медикаментами: барбітурати, психотропні засоби: ознаки, долікарська допомога.
56. Отруєння алкоголем, чадним газом, кислотами, лугами: ознаки, долікарська допомога.
57. Отруєння солями важких металів, миш'яком: ознаки, долікарська допомога.
58. Харчові токсикоінфекції: ознаки, долікарська допомога.
59. Укуси тварин, змій, комах: клініка, долікарська допомога.
60. Невідкладні стани у дітей: клінічна картина, долікарська допомога.
61. Пологи, що раптово почалися: ознаки, алгоритм дій фармацевта.
62. Догляд за породіллем та новонародженим до прибуття медиків.
63. Надання долікарської допомоги при ДТП, катастрофах.
64. Психологічні особливості поведінки при наданні допомоги.
65. Особиста безпека, профілактика інфекцій при роботі з біологічними рідинами.
66. Застосування засобів індивідуального захисту.
67. Домедична допомога при панічних атаках, стресових реакціях.

17.2. Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю

1. Використання індивідуального перев'язувального пакета.
2. Накладання турнікета на кінцівку для зупинки артеріальної кровотечі з контролем часу та оцінкою ефективності
3. Притиснення артерій у типових місцях для зупинки кровотечі (скронева, сонна, підключична, плечова, стегнова).
4. Перев'язування ран різного ступеня тяжкості (поверхневі, рвані, різані).
5. Зупинка кровотечі за допомогою гемостатичних засобів.
6. Техніка закритого масажу серця (BLS) та проведення штучного дихання дорослим, дітям і немовлятам.
7. Використання автоматичного зовнішнього дефібрилятора (AED).
8. Вимірювання артеріального тиску, частоти пульсу, насичення крові киснем (SpO₂).
9. Використання роторозширювача і повітрепроводу для підтримки прохідності дихальних шляхів.
10. Накладання транспортних шин (стандартних і імпровізованих) при переломах та вивихах.
11. Накладання різних видів пов'язок.
12. Підготовка та участь у перев'язуванні постраждалих з опіками (термічні, хімічні, електричні).
13. Виконання підшкірних, внутрішньом'язових та внутрішньовенних ін'єкцій.
14. Переодягнення потерпілого та його транспортування до місця надання медичної допомоги.
15. Надання першої долікарської допомоги при:
 - переломах (закритих і відкритих);
 - вивихах;
 - травматичному і гіповолемічному шоці;
 - синдромі тривалого роздавлювання;
 - термічних, хімічних та електричних опіках;
 - обмороженні;
 - ураженні блискавкою;
 - проникаючих пораненнях черепа;

- переломах кісток голови та хребта;
 - черепно-мозковій травмі;
 - пневмотораксі та гемотораксі;
 - анафілактичному шоці;
 - носовій, легеневій, шлунковій кровотечі;
 - ушкодженні магістральних судин шиї та кінцівок;
 - зупинці дихання та серця;
 - гострій затримці сечі та нападі ниркової коліки;
 - при сторонніх тілах у вусі, носі, гортані, ротовій порожнині, дихальних шляхах;
 - при раптовому початку пологів у громадському місці;
 - при отруєннях лікарськими препаратами, алкоголем, побутовими та рослинними отрутами, харчових отруєннях, укусах тварин.
16. Оцінка стану постраждалого та прийняття рішень щодо екстреної допомоги.
 17. Надання психологічної підтримки постраждалому.
 18. Координація дій із командою при масових надзвичайних ситуаціях.
 19. Виклик екстреної медичної допомоги та алгоритм спілкування з диспетчером.
 20. Контроль інфекційної безпеки та використання засобів індивідуального захисту (маски, рукавички, антисептики).

18. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ БАЛІВ

Оцінка з дисципліни визначається відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні практичних навичок відповідно до переліку, визначеного програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%) за результатами модульного підсумкового контролю – 80 балів (40%).

Зважаючи на кількість практичних занять перерахунок оцінок у багатобальну шкалу здійснюється наступним чином:

Модуль з дисципліни «Перша долікарська дорога з ознайомчою медичною практикою» (19 практичних занять): оцінка "відмінно" – 6 балів, оцінка "добре" – 4,9 балів, оцінка "задовільно" – 3,8 балів, оцінка "незадовільно" – 0 балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балів. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "відмінно" на кожному практичному занятті: $19 \times 6 = 114$ балів + 6 балів за ІРС = 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "задовільно" на кожному занятті: $19 \times 3,8 = 72,2$ бали.

До модульного контролю допускаються студенти, які виконали програму та отримали за поточну діяльність не менше 72,2 бали.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90/3 Денна форма навчання	1 (№№ 1-19) ПМК (№20)	19	6	4,9	3,8	0	6	72,2

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час модульного контролю складає 80, причому максимальна кількість балів за демонстрацію виконання практичної навички складає 30 балів (практичну навичку виконано методично вірно - 30 балів, виконано з недоліком, виправленим студентом самостійно - 25 балів, виправлено студентом після зауваження викладача - 20 балів, не виконано - 0 балів), за вирішення ситуативних задач - 20 (10 балів за кожну задачу), за відповідь на питання тест-контролю - 30 балів. Модульний контроль зараховується студентові, якщо за результатами тестування він набрав не менше 20 балів, вирішив не менше 1 ситуативної задачі (10 балів) та за виконання практичної навички отримав не менше 20 балів.

Мінімальна сумарна оцінка за підсумковий модульний контроль - 50 балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент (поточна навчальна діяльність та підсумковий модульний контроль), становить 200 балів.

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижченаведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів» та «Індивідуального навчального плану студента».

Студенти, які навчаються на одному факультеті, курсі, за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10 % студентів
«В»	Наступні 25 % студентів
«С»	Наступні 30 % студентів
«D»	Наступні 25 % студентів
«Е»	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» проводиться деканатами для студентів відповідного курсу та факультету, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни.

Оцінка «FX» виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий модульний контроль. Ця категорія студентів має право на перескладання підсумкового модульного контролю за затвердженим графіком (але не пізніше початку наступного семестру). Повторне складання підсумкового модульного контролю дозволяється не більше двох разів.

Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з модуля, але не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового модульного контролю. Ця категорія студентів має право на повторне вивчення модуля.

Студенти, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються, навіть після перескладання модуля. Такі студенти після перескладання автоматично отримують бал «Е». Оцінки з дисципліни «FX», «F» («2») виставляються студентам, яким не зараховано модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1 Основна (базова)

1. Перша долікарська допомога: навч. посібн. для студ. вищ. фарм. навч. закла. та фарм. факульт. вищ. мед. навч. закл. IV р. акред. / Кіт О.М., Ковальчук О.Л., Вардинець І.С./ – Тернопіль, ТДМУ: Укрмедкнига, 2018. – 336 с.
2. Долікарська допомога: навч. посіб. / Т. Л. Білоус. – Суми: видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2020. 148 с.
3. Домедична допомога на місці події: практичний посібник / П.Б.Волянський, А.М.Гринзовський, С.О.Гур'єв та ін.; за заг. ред. д.н.держ. упр., проф. П.Б.Волянського та д.мед.н., проф. С.О.Гур'єва. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 224 с. Режим доступу: <https://dsns.gov.ua/upload/9/5/7/9/2020-5-19-112-posibnik.pdf>
4. Долікарська медична допомога: Навчальний посібник / Укладачі: Ляшечевич А.М., Лупаїна І.С., Гарлінська А.М., Левчук Л.І. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. – 224 с. Режим доступу: <https://eprints.zu.edu.ua/32537/1/dolikarska.pdf>
5. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі: навч. посібн. для студ. вищ. навч. заклад. IV р. акред. / В. А. Левченко, І. П. Вакалюк, М. В. Максим'як та ін.; за ред. В.А. Левченка. - 4 вид., переробл. та доповн. - Івано-Франківськ: Петраш К.Т., 2020. - 612 с.

19.2 Допоміжна

1. Основи першої долікарської допомоги. Навчально-методичний посібник./ За ред. Зуб Л.О., Сидорчука Р.І., Федіва О.І – Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2013. -359 с.
2. Лекції з першої долікарської допомоги : навчальний посібник / І. В. Кіреєв, О. О. Рябова, Н. В. Жаботинська та ін.; за ред. І. В. Кіреєва. – Харків: НФаУ, 2021. – 108 с.
3. Перша долікарська допомога : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / І.В. Кіреєв, О.О. Рябова, Н.В. Жаботинська та ін. ; за ред. І.В. Кіреєва. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. — 208 с.
4. Догоспітальна допомога при травмах. International Trauma Life Support: пер. з англ. 9-го вид. / Рой Л. Елсон, Кайї Г. Ган, Джон Е.Кемпбелл; наук. ред. пер.: д-р мед. наук А.О. Волосовець. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – ХХІІ, 448 с.
5. Медицина в різних природних умовах: посібник з надання першої та невідкладної догоспітальної медичної допомоги: пер. 7-го англ. вид. / Тейт Хіггінс, Алі С. Арасту, Пол С. Ауербах ; наук. ред. пер. Антон Волосовець. — К., 2024. — 543 с.
6. Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: Підручник для студ. мед. ЗВО, лікарів-інтернів усіх спеціальностей, слухачів ПО. Затверджено МОН / За ред. І.С. Зозулі, А.О. Волосовця. — 5-те вид., перероб. і доп. — К., 2023. — 560 с.,
7. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: Навч. посіб. для студ. мед. (фарм.) закладів фахової передвищої та вищої освіти. — 4-те вид., стер. Рекомендовано МОЗ, Рекомендовано вченою радою ВінНМУ / За ред. В.С. Тарасюка. — К., 2021. — 504 с., пал. тв., (ст. 8 пр.).
8. Екстрена та невідкладна медицина. Перша долікарська та лікарська допомога: підручник / Г. І. Слободяник. 2-ге вид. Київ, 2021. 168 с. Режим доступу: https://zemagro.info/uploads/books/ekstrena_ta_nevidkladna_dopomoha.pdf
9. Перша допомога. Довідник для населення» / Товариство Червоного Хреста України (2017) Режим доступу: <https://redcross.org.ua/wp->

content/uploads/2016/10/%D0%A1%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%9F%D0%9F-%E2%80%94%D0%90%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%9A%D0%9A_last.pdf

10. 30 невідкладних станів у терапії: Навчальний посібник /За ред. проф.. Ю.М. Мостового. – Київ: Центр ДЗК, 2017 – 128 с
11. Антонов А. Г. Основи медичної допомоги / А. Г. Антонов, А. М. Колесніков, Н. О. Комісарова. Київ: КНТ, 2018. 338 с. (друге, перероблене, доповнене).
12. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посібн. для студ. вищ. мед. навч. заклад. I— III р. акред. /Любов Савка, Людмила Резнікова, Олена Коцар/- 4 вид., переробл. та доповн. - К. : ВСВ "Медицина", 2018. - 600 с.: іл.
13. Домедична допомога: Навчально-методичний посібник. О.Ф. Козлова К.: Медицина, 2017. - 49 с.
14. Домедична підготовка : навч. посіб. / кол. авт.: В.В. Кі кінчук, С.О. Книженко, Т.І. Савчук та ін. ; МВС України, Хар ків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. – 176 с. Режим доступу: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2022/Kikinchuk_2021_176.pdf
15. Дужий І.Д. Перша допомога при невідкладних станах : навчальний посібник / І.Д. Дужий, О.В. Кравець; Сумський державний університет. - Суми : Сумський державний університет, 2014. - 212 с.: іл., табл.
16. Екстрена та невідкладна медична допомога: Навчальний посібник для студ.вищ. навч. закл. / За заг. ред. Шкурупія Д.А. /Бодулев О.Ю., Дикий О.М., Могильник А.І., Сонник Є.Г., Шумейко О.Г., Шкурупій Д.А. - Вінниця: Нова Книга, 2017. - 240 с. : іл.
17. Екстрена та невідкладна медична допомога: Підручник для студ. III–VI курсів мед. факульт., лікарів, рятівників, парамед., волонтерів з питань надання сучасних методів екстреної домед. та мед. допом. /Львівкін О.А., Перцов В.І./ – Магнолія, 2021. – 212 с.
18. Касевич Н.М.; За ред. В.І. Литвиненка. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: Підручник. К.: Медицина, 2017. 424 с.
19. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навч. посібн. для студ. мед. (фармац.) коледжів, училищ, інститутів медсестринства та університетів / за ред. В.С. Тарасюка. - 3 - є вид., переробл. та доповн. - К.: ВСВ "Медицина", 2019. - 504 с.: іл.
20. Перша медична допомога: підручник / І.М. Григус, М.Я. Романишин. – Львів: Новий світ-2000, 2019. – 267 с.
21. Халмурадов, Б. Д. Медицина надзвичайних ситуацій: Підручник / Б. Д. Халмурадов, П. Б. Волянський. - К. : Центр учбової літератури, 2021. - 208 с.: іл.
22. Швед М.І. Екстрена медична допомога : підручник / [М. І. Швед, А. А. Гудима, С. М. Геряк та ін.]; за ред. М. І. Шведа. - Тернопіль : ТДМУ, 2015. - 420 с.

19.3 Інформаційні ресурси

1. Електронна освітня платформа eOSVITA <https://eosvita.bsmu.edu.ua/course/view.php?id=563> – Дисципліна "Перша долікарська допомога з ознайомчою медичною практикою ". – Методичні вказівки. Конспекти. Ситуаційні задачі. Тести для самоконтролю. Аудіо- та відеоматеріали, мультимедійні презентації.
2. Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір» [Електронний ресурс] / Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2011 р. №1164. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1164-2011-%FO>.
3. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» Документ 722/2019, чинний, поточна редакція — Прийняття від 30.09.2019 Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
4. МОН України «Цілі сталого розвитку» Режим доступу: <https://mon.gov.ua/nauka/innovatsiyna-diyalnist-ta-transfer-tehnology/analitichni-materiali-2/tsili-stalogo-rozvitku>
5. Наказ МОЗ України від 24.02.2022 № 368 "Про затвердження Стандарту екстреної медичної допомоги «Медичне сортування при масовому надходженні постраждалих на ранньому госпітальному етапі». Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-24022022--368-pro-zatverdzhennja-standartu-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi-medichne-sortuvannja-pri-masovomu-nadhodzhenni-postrazhdalih-na-rannomu-gospitalnomu-etapi>
6. Наказ МОЗ України від 02.03.2022 № 391 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо етапності надання медичної допомоги пораненим та травмованим". Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-28022022--391-pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacij-schodo-etapnosti-nadannja-medichnoi-dopomogi-poranim-ta-travmovanim>
7. Наказ МОЗ України від 03.03.2022 № 402 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо медичної допомоги постраждалим з опіками на етапах евакуації". Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-03032022--402-pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacij-schodo-medichnoi-dopomogi-postrazhdalim-z-opikami-na-etapah-evakuacii>
8. Наказ МОЗ України від 04.03.2022 № 412 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо конверсії турнікета у травмованих в зонах тактичної екстреної медичної допомоги". Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-04032022--412-pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacij-schodo-konversii-turniketa-u-travmovanih-v-zonah-taktichnoi-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi>
9. Наказ МОЗ України від 05.03.2022 № 418 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування протоколу масивної трансфузії компонентів крові постраждалим на етапах евакуації". Режим доступу:

- <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-05032022--418-pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacij-schodo-zastosuvannja-protokolu-masivnoi-transfuzii-komponentiv-krovi-postrazhdalim-na-etapah-evakuacii>
10. Наказ МОЗ України від 08.03.2022 № 431 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо тактики хірургії контролю пошкоджень та стабілізації стану постраждалих на етапах евакуації". Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-08032022--431-pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacij-schodo-taktiki-hirurgii-kontrolju-poshkodzen-ta-stabilizacii-stanu-postrazhdalih-na-etapah-evakuacii>
 11. Наказ МОЗ України від 13.03.2022 № 478 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дії хімічних агентів на етапах евакуації". Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-13032022--478-pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacij-schodo-organizacii-nadannja-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi-postrazhdalim-vnaslidok-dii-himichnih-agentiv-na-etapah-evakuacii>
 12. Наказ МОЗ України від 15.03.2022 № 488 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо надання екстреної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному етапі в умовах бойових дій/воєнного стану". Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-15032022--488-pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacij-schodo-nadannja-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi-postrazhdalim-na-dogospitalnomu-etapi-v-umovah-bojovih-dijvoennogo-stanu>
 13. Наказ МОЗ України від 17.03.2022 № 498 "Щодо організації курсів надання домедичної допомоги постраждалим в умовах бойових дій/воєнного стану для підрозділів сил оборони". Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-17032022--498-schodo-organizacii-kursiv-nadannja-domedichnoi-dopomogi-postrazhdalim-v-umovah-bojovih-dijvoennogo-stanu-dlja-pidrozdiliv-sil-oboroni>
 14. Наказ МОЗ України від 20.03.2022 № 506 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дії фосфорних боеприпасів". Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-20032022--506-pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacij-schodo-organizacii-nadannja-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi-postrazhdalim-vnaslidok-dii-fosfornih-boepripasiv>
 15. Наказ МОЗ України від 18.07.2024 № 1259 "Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Серцево-легенева реанімація у дітей (базові та розширені заходи)», «Серцево-легенева реанімація у дорослих (базові та розширені заходи)»". Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-18-07-2024-1259-pro-zatverdzhennja-standativ-medichnoyi-dopomogi-sercevo-legeneva-reanimaciya-u-ditej-bazovi-ta-rozshireni-zahodi-sercevo-legeneva-reanimaciya-u-doroslih-bazovi-ta-rozshireni-zahodi>
 16. Онлайн-курс «Перша домедична допомога в умовах війни» (Prometheus) Режим доступу: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/first-aid-during-war/>
 17. Онлайн-курс «Домедична допомога» (EdEra) Режим доступу: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5145>
 18. Онлайн-курс «Перша домедична допомога» / Освітній хаб Києва/ Режим доступу: <https://eduhub.in.ua/courses/persha-domedichna-dopomoga>
 19. American Red Cross – “Performing First Aid: First Aid Steps” Режим доступу: [Performing First Aid – ARC \(Червоний Хрест\)](#)
 20. American Red Cross – “Learn First Aid” Режим доступу: [Learn First Aid – ARC \(Червоний Хрест\)](#)
 21. British Red Cross – “Learn First Aid skills online” Режим доступу: [Learn First Aid – BRC \(British Red Cross\)](#)
 22. Mayo Clinic – First Aid information Режим доступу: [First Aid – Mayo Clinic \(Mayo Clinic\)](#)
 23. First Aid For Free – Training Resources Режим доступу: [First Aid Training Resources \(First Aid for Free\)](#)
 24. St John Ambulance (WA) – First Aid Information & Downloads Режим доступу: [First Aid Info – St John WA \(Default\)](#)
 25. Alison – “CPR, AED and First Aid” (безкоштовний курс) Режим доступу: [CPR, AED and First Aid – Alison \(alison.com\)](#)
 26. American Heart Association – Hands-Only CPR Resources Режим доступу: [Hands-Only CPR Resources – AHA \(cpr.heart.org\)](#)
 27. ECSI – CPR & First Aid Training Solutions Режим доступу: [ECSI – CPR & First Aid \(ecsinstitute\)](#)
 28. Regis College – First Aid Resource Guide Режим доступу: [First Aid Resource Guide – Regis College \(online.regiscollege.edu\)](#)
 29. ProCPR – Free Online First Aid & CPR Training Режим доступу: [Free Online First Aid – ProCPR \(procpr.org\)](#)
 30. Global Edulink – Introduction to First Aid (курс) Режим доступу: <https://www.globaledulink.co.uk/course/introduction-to-first-aid/>
 31. GoConqr – Free Online Resources for First Aid Training Режим доступу: <https://www.goconqr.com/en/teach/free-online-resources-for-first-aid-training/>

20.УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Борейко Л.Д. – к.мед.н., доцент ЗВО кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти
Хомко О.Й. – к.мед.н., доцент ЗВО кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти